

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 24 Απριλίου 2019

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Αφορμή για το παρόν άρθρο στάθηκε ένα πρόσφατο οικογενειακό τραπέζι, όπου κλασικά- κάποιος μεγαλύτερος συγκρούστηκε με κάποιον μικρότερο για θέματα που αφορούσαν τόσο την ιστορία τού τότε, όσο και την τεχνολογία τού τώρα.

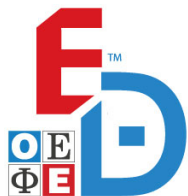
Σε κάθε οικογενειακό τραπέζι λοιπόν μπορούμε αν όχι όλοι, τουλάχιστον οι περισσότεροι να καταλάβουμε εμπράκτως τι θα πει χάσμα γενεών, χωρίς λεξιλογικούς όρους και αυστηρές λέξεις.

Βρισκόμαστε στον 21^ο αιώνα. Τα πράγματα είναι πλέον διαφορετικά από ό, τι ήταν κάποτε. Οι μεγαλύτεροι είναι πλέον πιο **ανεκτικοί** με τις μικρότερες ηλικίες, προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα και στα νέα τεχνολογικά επιτεύγματα. Έτσι, εκείνη η **απόσταση** ανάμεσα στις ηλικίες που ονομάζεται χάσμα γενεών φαντάζει όλο και πιο μικρή.

Δε παύει όμως να υπάρχει. Και όταν υπάρχει αποτελεί πρόβλημα της κοινωνίας που απαιτεί αντιμετώπιση και επίλυση.

Οι νεότεροι, έχοντας γεννηθεί και αναπτυχθεί σε μια εποχή που διαφέρει έντονα από εκείνη των γονέων ή των παππούδων τους, καθώς έρχονται σε επικοινωνία μαζί τους και φτάνουν σε αντίπαλες απόψεις, διακρίνουν σε μεγάλο βαθμό τη διαφορά αυτή. Επομένως, τους δημιουργείται το αίσθημα ότι ζουν σε ένα άφιλο περιβάλλον, όπου δεν υπάρχει κατανόηση και σεβασμός των προβλημάτων και των απόψεών τους. Βλέπουν την κοινωνία που τους παρέδωσαν οι μεγαλύτεροι γεμάτη υποκρισία και αναξιοκρατία. Μια κοινωνία που δεν τους παρέχει τρόπους να **εξωτερικεύσουν** το «εγώ» τους, τις διαφορετικές τους εφηβικές ανησυχίες.

Οι μεγαλύτεροι με τη σειρά τους, οι πιο «ώριμοι» (όπως θέλουν οι περισσότεροι να χαρακτηρίζουν τον εαυτό τους), αντιμετωπίζουν τους νεότερους ως πλάσματα αδιάφορα για τα κοινά, χωρίς σεβασμό απέναντι στα δικά τους ιδανικά και τις δικές τους αξίες. Ως πλάσματα που εγκαταλείπουν τη θρησκεία και τις αξίες που αυτή πρεσβεύει.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

Οι αντίπαλες αυτές απόψεις οδηγούν όπως είναι φυσικό σε κενό επικοινωνίας, σε αμοιβαία **αντιπαλότητα** και καχυποψία και σε μια διαρκή μάχη απόψεων και ιδανικών.

Ουσιαστικά, ο λόγος αυτής της συνεχούς καχυποψίας και αντιπαλότητας συνδέεται με τη μεγάλη διαφορά της ηλικίας. Όταν η εποχή αλλάζει και εξελίσσεται, είναι φυσικό και οι νεότερες γενιές που αναπτύσσονται να αποκτούν διαφορετικά ιδανικά και προτεραιότητες που συμβαδίζουν με τις ανάγκες της εποχής, αλλά και της κοινωνίας.

Εκείνο που πρέπει να κατανοήσουν και να συνειδητοποιήσουν και οι μεν, αλλά και οι δε, είναι η διαφορετικότητα. Γιατί, κάθε γενιά διαθέτει τα δικά της χαρακτηριστικά, τις δικές της **βλέψεις** για το μέλλον, το δικό της όραμα. Υπάρχει ανάγκη προσέγγισης των γενεών και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω αμοιβαίας κατανόησης και συμβιβασμών. Η ρίψη ευθυνών από τον έναν στον άλλον και η επικράτηση εγωιστικών τάσεων δεν αποφέρουν τίποτε, παρά μόνο επιδείνωση της κατάστασης. Ο διάλογος και η υποχωρητική στάση αποτελούν σχεδόν πάντα το μέσο για τη γεφύρωση οποιασδήποτε ασυμφωνίας, οποιασδήποτε διαφοράς.

Τόσο όμως οι μεγαλύτεροι, όσο και οι μικρότεροι είναι αναγκαίο να παρέχουν, με όποιο μέσο διαθέτουν και με όποιον τρόπο μπορούν, βοήθεια ο ένας στον άλλον. Οι μεγαλύτεροι να τους μεταβιβάζουν μια υγιή παιδεία και οι νεότεροι να τους εξοικειώνουν με ό,τι νέο καταπιάνονται.

Κάθε χάσμα στην κοινωνία αποτελεί πρόβλημα και η κοινωνία μπορεί να λειτουργήσει ομαλά, μόνο, ενωμένη. Είναι επιτακτική, λοιπόν, η ανάγκη γεφύρωσης του όποιου χάσματος και όλοι πρέπει να συνεισφέρουμε.

Την επόμενη φορά που θα συγκρουστούν οι απόψεις σου με εκείνες κάποιου διαφορετικής ηλικίας, πριν τον κατηγορήσεις και του επιρρίψεις τις ανάλογες «ευθύνες» επανάφερε στη μνήμη σου τις λέξεις: διαφορετικότητα, σεβασμός, κατανόηση.

Μαρία Μακράκη, Frapress.gr Youth Cultural Community,06-01-2017.

Παρατηρήσεις

1η Δραστηριότητα

- A.1.** Λαμβάνοντας υπόψη την ακόλουθη φράση: «**Εκείνο που πρέπει κατανοήσουν και να συνειδητοποιήσουν και οι μεν, αλλά και οι δε, είναι η διαφορετικότητα**», να αποδώσετε το νόημά της σε μια παράγραφο 50-60 λέξεων, αξιοποιώντας τις λέξεις που σας δίνονται παρακάτω (σε οποιοδήποτε τύπο, αριθμό, πτώση): **γεφύρωση, συζήτηση, κατανόηση, επικοινωνία, διάλογος.**

Μονάδες 10

- A.2.** Σε καθεμία από τις προτάσεις που ακολουθούν, να δώσετε το χαρακτηρισμό «**ΣΩΣΤΟ**» ή «**ΛΑΘΟΣ**» ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά σε αντίστοιχες προτάσεις του κειμένου.

- α.** Το χάσμα γενεών σήμερα είναι το ίδιο ακριβώς με αυτό των προηγούμενων χρόνων.
- β.** Οι ενήλικες ανταποκρίνονται θετικά στα τεχνολογικά δεδομένα.
- γ.** Οι νέοι αισθάνονται την έλλειψη κατανόησης από τους μεγαλύτερους.
- δ.** Οι νέοι θεωρούν ότι υπάρχει αναξιοκρατία.
- ε.** Οι μεγαλύτεροι θεωρούν ότι οι νέοι δεν έχουν ιδανικά και ηθικές αξίες.

Μονάδες 5

2η Δραστηριότητα

- A.3.** Να επιλέξετε τον τρόπο ανάπτυξης της **6ης** παραγράφου «**Εκείνο που πρέπει... διαφορά**» και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

- α.** αναλογία
- β.** αιτιολόγηση
- γ.** παραδείγματα

Μονάδες 5

A.4. Αφού λάβετε υπόψη τη σημασία που έχουν οι παρακάτω φράσεις στο κείμενο, να σημειώσετε στο τετράδιό σας σε ποιες από αυτές η γλώσσα λειτουργεί **δηλωτικά** και σε ποιες **συνυποδηλωτικά**.

- α. Διαφορά ηλικίας.
- β. Χάσμα γενεών.
- γ. Κενό επικοινωνίας.
- δ. Βλέψεις για το μέλλον.
- ε. Υγιής παιδεία.

Μονάδες 5

A.5. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λέξη της Στήλης Α με τη συνώνυμή της στη Στήλη Β και να σχηματίσετε μία πρόταση με καθεμία από τις λέξεις της στήλης Α. (Μπορείτε να μεταβάλετε την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο αντίστοιχα.)

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. βλέψεις	α. εναντίωση
2. απόσταση	β. υποχωρητικοί
3. αντιπαλότητα	γ. εκφράσουν
4. εξωτερικεύσουν	δ. προσδοκίες
5. ανεκτικοί	ε. χάσμα

Μονάδες 5

3η Δραστηριότητα

A.6. Στο πνευματικό κέντρο του Δήμου σας πραγματοποιείται εκδήλωση με θέμα «Η διάσταση ανάμεσα στους νεότερους και τους παλαιότερους». Έχετε κληθεί ως εκπρόσωπος του σχολείου σας να απευθύνετε σύντομη ομιλία (200 λέξεις) για τα αίτια της έλλειψης επικοινωνίας μεταξύ των δύο γενεών.

Μονάδες 20

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Εισαγωγικό σημείωμα**

Η Αλεξάνδρα Μητσιάμη, φιλόλογος, είναι βραβευμένη με το Κρατικό Βραβείο Εφηβικής –Νεανικής Λογοτεχνίας 2015.

Κεντρικοί ήρωες του αποσπάσματος που σας δίνεται είναι μία κόρη έφηβη και μία μάνα, μέσα σε μία καθημερινότητα όπου ζουν άλλοτε μονιασμένες και άλλοτε αντιμέτωπες. Το θέμα βάσει του οποίου εξελίσσεται το μυθιστόρημα είναι η σχέση ανάμεσά τους.

Να με αντέχεις

Ποτέ δεν μου αρέσουν οι προετοιμασίες για τη βραδινή έξοδο. Κρατούν πολύ κι έχουν αμφίβολα αποτελέσματα. Πολλές φορές είναι σαν να πρέπει να φορέσω ένα κοστούμι που μέσα του θα αρέσω στους άλλους αλλά, όταν τελικά κοιταχτώ στον καθρέφτη, δεν θα αρέσω στον εαυτό μου. Γι' αυτό κάνω τα ελάχιστα. Κυρίως προσπαθώ εδώ και ώρα να τακτοποιήσω τη φράντζα μου, που μάλλον πρέπει να παραδεχτώ ότι δεν ήταν από την αρχή η σωστή επιλογή. Χρησιμοποιώ μασιά και μετά πιστολάκι με βούρτσα για καλύτερα αποτελέσματα. Η μαμά μου λέει ότι στο τέλος θα τα καταστρέψω τα μαλλιά μου. Κι εγώ δεν θέλω να έχει δίκιο και φωνάζω: «Πότε έφτιαξες εσύ τη φράντζα σου για να ξέρεις, μαμά;».

Ετοιμάζομαι να βγω. Είναι Παρασκευή βράδυ κι έχω σε μισή ώρα ραντεβού. Κανονικά έπρεπε να βιάζομαι. Δεν είναι ωραίο να σε περιμένουν οι φίλες σου, ειδικά όταν είσαι ύποπτη για πιθανές καθυστερήσεις. Αλλά το μολύβι των ματιών είναι μικρό και θέλει ξύσιμο και δεν βρίσκω το άρωμα της μαμάς που, συνήθως, είναι μέσα στο ντουλαπάκι. Βλέπω, όμως, το βραχιόλι της που έψαχνα. Δανείζομαι διάφορα χωρίς να ρωτάω. Έτσι κι αλλιώς εκείνη φοράει ελάχιστα και βγαίνει σπάνια για να χρειάζεται πιο πολλά.

Βέβαια ξέρω τι θα πει πάλι μόλις δει το μοβ κραγιόν και τα μαύρα ρούχα μου: «Το πένθος της εφηβείας» και θα με εκνευρίσει αφάνταστα. Κι εμένα δεν μ' αρέσουν οι χρωματικές επιλογές της, αλλά δεν κάνω σχόλια.

Σήμερα θα πάμε Υδρόγειο. Έχει ένα live με νεανικά συγκροτήματα. Παίζουν διάφοροι γνωστοί και φίλοι: οι Narrow minded ειδικά και ο Αλέξης ειδικότερα. Εννοείται, ροκ μουσική στο όρθιο με συνοδεία αλκοόλ και μπόλικου καπνού. Όμως, εγώ δεν πίνω ιδιαίτερα και δεν καπνίζω καθόλου, γι' αυτό σε τέτοιους χώρους δυσκολεύομαι.

Οι περισσότεροι από τους άλλους καπνίζουν και όχι μόνο στα live. Η Ρόζα μάλιστα καπνίζει και πίσω από το σχολείο, στη γωνιά που έχουν μετατρέψει σε καπνιστήριο οι μεγαλύτεροι της τρίτης. Εγώ δεν θα μπορούσα ούτε να το διανοηθώ. Να τραβάω τζούρες με το στομάχι μου κόμπο μην περάσει ο Εγγαστρίμυθος στην εφημερία του και με πιάσει στα πράσα. Θα κατέβαζε το κεφάλι και σαν να μου ζητούσε συγγνώμη, με το γνωστό υποτακτικό του ύφος, θα μου έλεγε «Λυπάμαι,

δεσποινίς, αλλά ξέρετε...» και θα με πήγαινε στη Λύκαινα. Κι αυτή αντιδράει πάντα σαν να έχεις κάνει ένα πραγματικό έγκλημα, όταν παρουσιάζεσαι στο γραφείο της.

Και ποιος αντέχει μετά την κατήχησή της σε μεγαφωνική σύνδεση, έτσι που όλοι, καθηγητές και συμμαθητές, να μαθαίνουν τις λεπτομέρειες του παραστρατήματός σου μεγεθυμένες από τις δικές της υπερβολές; Και ποιος αντέχει την ώρα που θα σηκώσει το τηλέφωνο και σαν εισαγγελέας την πιο κρίσιμη στιγμή της αγόρευσης θα τσιρίζει: «Κυρία Πετροπούλου, ξέρετε ότι σήμερα πιάσαμε την κόρη σας να καπνίζει;».

Καημένη μαμά, όχι, δεν θα σ' το έκανα ποτέ αυτό το κακό: να γίνω η αιτία να σε σηκώσει η βάρβαρη φωνή της από την ευγενική σου μετάφραση. Να σε βγάλει η εξουσιαστική τσιρίδα της από τον κόσμο των μυθιστορημάτων που τόσο αγαπάς.

Ούτε και τώρα θέλω να σε φέρω σε δύσκολη θέση. Γι' αυτό δε θα περιμένω να βγεις από την τουαλέτα. «Γεια σου, μανούλα» φωνάζω δυνατά «θα τα πούμε στην επιστροφή» και κλείνω την τελευταία σου ερώτηση, «Τι ώρα θα γυρίσεις;», πίσω από την εξώπορτα.

Καλύτερα να μη με δεις. Θα θεωρήσεις πάλι υπερβολικό το βάνσιμό μου και θα αισθανθείς άσχημα. Θ' ανησυχήσεις για την κόρη σου και για τις dark προτιμήσεις της, που τελευταία πληθαίνουν. Θα φοβηθείς μην είμαι πιο προκλητική απ' ό, τι πρέπει και θα σκεφτείς αν δικαιολογείται η εμπιστοσύνη σου.

Άλλωστε, αν σε περιμένω, θα ξεπεράσω κατά πολύ το ακαδημαϊκό τέταρτο στο ραντεβού μου.

Παρατηρήσεις

1η Δραστηριότητα

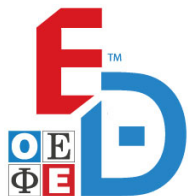
B.1. α Σε καθεμία από τις προτάσεις που ακολουθούν να δώσετε το χαρακτηρισμό «ΣΩΣΤΟ» ή «ΛΑΘΟΣ» ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι.

- α.** Στην ηρωίδα δεν αρέσουν οι δραστηριότητες οργάνωσης της βραδινής εξόδου.
- β.** Η έφηβη δεν επιθυμεί να προβεί σε παραβατική συμπεριφορά, μόνο λόγω φόβου.
- γ.** Η κοπέλα απομακρύνεται από το σπίτι βιαστικά πριν έρθει αντιμέτωπη με το κριτικό βλέμμα της μητέρας της.

Μονάδες 5

β Στο απόσπασμα που σας δόθηκε ποια είναι η στάση της κόρης απέναντι στη μάνα; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων.

Μονάδες 10

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

2η Δραστηριότητα

B.2.

α. Στην αφήγηση κυριαρχεί το **α'** ενικό πρόσωπο. Ποιος είναι ο ρόλος του;
Μονάδες 5

β. Στην αφήγηση κυριαρχεί ο **ενεστώτας**. Τι εξυπηρετεί η επιλογή αυτή;
Μονάδες 5

B.3. Να εντοπίσετε 2 σημεία του κειμένου που αποδίδουν **ειρωνεία** και να αναδείξετε τη σημασία της.

Μονάδες 5

3η Δραστηριότητα

B.4. Ποιο είναι το μυστικό για μία υγιή σχέση γονέα και εφήβου; Ποια συμβουλή θα δίνετε στην ηρωίδα για το ζήτημα αυτό; Να γράψετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 100 -150 λέξεων.

Μονάδες 20